

2. Багіров С. Р. Порушення правил безпеки руху або експлуатації повітряного транспорту (ст. 276 КК України): науково-практичний коментар. Юридичний вісник. Повітряне і космічне право. 2015. № 1. 183 с.

3. Квітка О. О. Щодо діяння як ознаки складу злочину, передбаченого ст. 281 КК України. Вісник Асоціації кримінального права України. 2020. № 1 (13). 371 с.

4. Книженко О. О. Новий погляд на звільнення від відбування покарання з випробуванням за корупційні кримінальні правопорушення. Вісник пенітенціарної асоціації України. 2021. № 2 (16). 184 с.

5. Парасюк Н. М. Звільнення від відбування покарання із випробуванням за вчинення тяжких та особливо тяжких злочинів: питання кримінально-правової доцільності. Юридичний науковий електронний журнал. 2021. № 4. 701 с.

6. Практика застосування Верховним Судом України положень Загальної частини Кримінального кодексу України [уклад. О. П. Горох]; За заг. ред. А. А. Музики. Київ : «Центр учбової літератури», 2017. 524 с.

7. Судова статистика Судова влада України.
URL: https://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka/zvit_dsau_2023.

8. Юріков О. О. Звільнення від відбування покарання з випробуванням за вчинення корупційних кримінальних правопорушень і кримінальних правопорушень, пов'язаних із корупцією, на підставі угод. Нове українське право. 2021. № 5. 160 с.

Актуальні секторальні проблеми стійкості критичної інфраструктури

Дмитро Корнілов,

здобувач вищої освіти третього освітньо-наукового рівня (доктор філософії з Права) Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського

«Харківський авіаційний інститут», м. Харків. Україна

ORCID: 0000-0002-4595-6271

e-mail: d.s.kornilov@khai.edu

Алла Гордеюк,

кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри права Гуманітарно-правового факультету Національного аерокосмічного університету

ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут», м. Харків. Україна

ORCID: 0000-0001-7423-3673

e-mail: a.hordeiuk.khai.edu

ВПЛИВ ДІЯЛЬНОСТІ МІЖНАРОДНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРАЦІ НА РОЗВИТОК ІНСТИТУТУ СОЦІАЛЬНОГО ДІАЛОГУ В УКРАЇНІ

Анотація: у даній роботі розглянуто питання щодо важливості співпраці України з Міжнародною організацією праці (МОП) у контексті розвитку

інституту соціального діалогу та забезпечення справедливих умов праці. Заснована в 1919 році, МОП визначає міжнародні трудові норми та сприяє взаємодії між урядами, роботодавцями та працівниками у сфері соціально-трудова відносин. Зазначено на ключові положення преамбули Статуту МОП, зокрема про поліпшення умов праці, боротьбі з безробіттям, захисту робітників від хвороб, освіти тощо. Також звертається увага на роль МОП у формуванні стандартів праці та підкреслюється значення ратифікації Україною конвенцій МОП, зокрема № 98 та № 102, які регулюють колективно-договірне регулювання праці та соціальні гарантії для працівників. Членство України в МОП визначається як важлива умова для розвитку інституту соціального діалогу в країні.

Ключові слова: інститут соціального діалогу, соціальна справедливість, соціально-трудова відносини, Міжнародна організація праці (МОП), конвенції МОП.

INFLUENCE OF THE INTERNATIONAL LABOUR ORGANIZATION'S ACTIVITIES ON THE DEVELOPMENT OF SOCIAL DIALOGUE

Abstract: in this work, the issue of the importance of Ukraine's cooperation with the International Labour Organization (ILO) in the context of developing the institution of social dialogue and ensuring fair working conditions is considered. Founded in 1919, the ILO establishes international labor standards and promotes interaction between governments, employers, and workers in the field of social and labor relations. Attention is drawn to the key provisions of the preamble of the ILO Constitution, particularly regarding the improvement of working conditions, combating unemployment, protecting workers from illness, education, etc. The role of the ILO in shaping labor standards is also emphasized, and the importance of Ukraine's ratification of ILO conventions, especially No. 98 and No. 102, which regulate collective bargaining and social guarantees for workers, is underscored. Ukraine's membership in the ILO is identified as a crucial condition for the development of the institution of social dialogue in the country.

Keywords: institution of social dialogue, social justice, social-labor relations, International Labour Organization (ILO), ILO conventions.

Бурхливий розвиток інституту соціального діалогу в багатьох країнах з ХХ століття дозволив усвідомити всі його економічні, соціальні та політичні переваги і перейти до впровадження стандартів міжнаціонального регулювання. Україна, як і багато інших країн, активно співпрацює з Міжнародною організацією праці (далі – МОП), враховуючи важливість її ролі в розвитку соціального діалогу та забезпеченні справедливих умов праці для всіх громадян. На тлі загального визнання важливості стандартів праці, соціального діалогу та ефективної взаємодії між урядом, роботодавцями та профспілками, виникає потреба в аналізі ролі та значення МОП для України. Важливо дослідити важливість співпраці України з МОП на основі конкретних висновків, які

впливають з її діяльності та впливу на умови праці та соціальний розвиток у нашій країні.

Міжнародна організація праці була заснована в 1919 році після Першої світової війни з метою поширення усвідомлення того, що стійкий мир можливий лише на основі соціальної справедливості. МОП є унікальною тристоронньою організацією, що об'єднує представників урядів, організацій працівників і роботодавців для спільної розробки політики і програм.

З перших років свого існування МОП спрямовувала основні зусилля на вироблення міжнародних трудових норм і контроль за їх застосуванням. За 20 років (1919 – 1939) було ухвалено 67 Конвенцій та 66 Рекомендацій. Спочатку норми стосувалися переважно умов праці. Так, перша конвенція 1919 року регламентувала робочий час, установивши тривалість робочого дня у 8 годин (48 годинний робочий тиждень). Ця умова увійшла до багатьох законодавчих норм [1, с. 155].

Як зазначають Древаль Ю. та Лінецький Л., у преамбулі Статуту МОП було закріплено декілька важливих положень, які на століття наперед визначили пріоритети унормування соціально-трудова відносин. У ній, зокрема, лише двічі наводиться слово «принципи» (визнання принципу рівної заробітної плати за рівну працю; визнання принципу профспілкової свободи; організації професійного та технічного навчання та інших заходів). Та навіть з урахуванням деякої формальної невизначеності, до вже на той час визначених принципів регулювання соціально-трудова відносин слід також додати сукупність наступних положень, наведених у даному правовому акті:

- можливість встановлення загального і міцного миру тільки на основі соціальної справедливості;
- нагальна потреба викорінення соціальної несправедливості;
- термінова необхідність поліпшення умов праці (наприклад, шляхом регламентації робочого часу, включаючи встановлення максимального робочого дня і робочого тижня; регламентації набору робочої сили);
- боротьба з безробіттям;
- гарантії заробітної плати, що забезпечують задовільні умови життя;
- захист робітників від хвороб, професійних захворювань і від нещасних випадків на виробництві;
- захист дітей, підлітків і жінок;
- пенсії за старістю та інвалідністю; - захист інтересів трудящих, зайнятих за кордоном;
- професійна та технічна освіта й інші відповідні заходи [2, с. 4].

Переважаюча частина наведених положень напряму відноситься до аспектів, які охоплюються соціальним діалогом. До них можна віднести:

1. Можливість встановлення загального і міцного миру лише на основі соціальної справедливості. В цьому контексті соціальний діалог включає обговорення та узгодження соціально-економічної політики між урядом, представниками працівників та роботодавцями з метою забезпечення справедливих умов праці та соціального захисту.

2. Нагальна потреба викорінення соціальної несправедливості. Соціальний діалог може включати обговорення та прийняття заходів з реформування системи соціального захисту та забезпечення рівних можливостей для всіх верств суспільства.

3. Поліпшення умов праці та боротьба з безробіттям. Соціальний діалог включає обговорення та узгодження заходів для поліпшення умов праці, в тому числі регулювання робочого часу, боротьба з безробіттям та регулювання найму праці.

4. Захист прав працівників. Соціальний діалог передбачає обговорення та прийняття заходів щодо захисту працівників від хвороб, професійних захворювань, нещасних випадків на виробництві, а також захист прав дітей, підлітків, жінок та інших уразливих груп.

5. Гарантії заробітної плати. Соціальний діалог включає обговорення та узгодження заходів для забезпечення достатньої заробітної плати.

6. Професійна та технічна освіта. Соціальний діалог може включати обговорення та узгодження заходів для підвищення якості професійної та технічної освіти, що дозволить підготувати кваліфіковану робочу силу, яка відповідає потребам сучасного ринку праці.

Хоча МОП і була створена у 1919 році, проте активна діяльність цієї організації припала на період після Другої світової війни. Саме з 1946 року МОП стала першою спеціалізованою агенцією ООН, що безсумнівно збільшило її авторитет та впливовість серед держав.

Україна є членом МОП з 1954 року. З усіх ухвалених МОП конвенцій Україна ратифікувала 54 конвенції, з них 46 — чинні, в тому числі всі фундаментальні конвенції такі, як № 29, 87, 98, 100, 105, 111, 138. За роки незалежності Україною ратифіковано 10 конвенцій.

До основоположних конвенцій МОП щодо колективно-договірного регулювання праці можна віднести Конвенцію № 98 «Про застосування принципів права на організацію і на ведення колективних переговорів» від 01.07.1949 року (далі – Конвенція № 98) та Конвенцію № 102 «Про мінімальні норми соціального забезпечення» від 28.06.1952 року (далі – Конвенція № 102).

Конвенція № 98 визначила необхідність надання належного захисту працівникам від будь-яких дискримінаційних дій, спрямованих на обмеження їхньої свободи об'єднання в галузі праці. Особливий акцент робиться на захисті від звільнення чи завдання шкоди на підставі членства чи участі працівників у профспілковій діяльності, як в неробочий, так і в робочий час.

Також у зазначеній Конвенції окремо було наголошено про необхідність вжиття заходів щодо створення відповідних умов для заохочення та сприяння повному розвитку процедури проведення переговорів на добровільних засадах між підприємцями або організаціями підприємців, з одного боку, та організаціями працівників, з іншого боку. Це спрямовано на регулювання умов праці через укладання колективних договорів, сприяючи конструктивним переговорам та досягненню справедливих та ефективних умов праці для обох сторін [3, с. 81].

Конвенція № 102 передбачала багато положень таких як: медичне обслуговування, допомогу у зв'язку з хворобою, допомогу по безробіттю, допомогу по старості, допомогу у випадку трудового каліцтва або професійного захворювання, родинну допомогу, допомогу у зв'язку з вагітністю та пологами, допомогу по інвалідності, допомогу у зв'язку з втратою годувальника тощо [3, с. 81].

Таким чином Міжнародна організація праці відіграє ключову роль у розвитку соціального діалогу та забезпеченні справедливих умов праці по всьому світу. Зокрема, конвенції МОП на століття встановили важливі стандарти для колективно-договірного регулювання праці. Крім того, МОП допомагає у взаємодії між урядами, роботодавцями та працівниками. Це сприяє вирішенню конфліктів у сфері праці шляхом діалогу та компромісу, а також сприяє створенню стабільних та прогресивних умов праці. Членство України в МОП є важливою умовою для розвитку соціального діалогу в Україні.

Список використаних джерел:

1. Давиденко В. Соціальний діалог у формуванні політики Міжнародної організації праці. *Політичний менеджмент*. 2007. № 1. С. 151-164.

2. Древаль Ю.Д., Лінецький Л.М. Особливості створення та початку діяльності Міжнародної організації праці. *Теорія та практика державного управління*. 2017. № 4(59). С. 1-6.

3. Корнілов Д. Історія розвитку соціального діалогу у зарубіжних країнах. Пропілеї права та безпеки : наук. Журнал, 2024. № 4. 114 с.

4. Про застосування принципів права на організацію і на ведення колективних переговорів: Конвенція, міжнародний документ від 01.07.1949 № 98 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_004#Text (дата звернення 05.05.2024).

5. Про мінімальні норми соціального забезпечення: Конвенція, міжнародний документ від 28.06.1952 № 102 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_011#Text (дата звернення 05.05.2024).